

Úvod do počítačových sietí

Počítačové siete

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

1

Technológia vtedy a dnes

- Svet v ktorom dnes žijeme by sme si pred 20. rokmi vedeli ťažko predstaviť.
- Čo by sme NEmali bez internetu?
- Čo nám internet ako platforma umožní v budúcnosti?

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

Zdieľanie informácii a internet

Globalizácia internetu umožnila jednotlivcom vytvárať informácie ku ktorým je možné pristupovať globálne.

- Formy komunikácie:
 - Chat
 - Sociálne média
 - Nástroje pre kolaboráciu
 - Blogy
 - Wiki
 - **Podkasty**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

3

Práca a internet

- Dátové siete nám pomáhajú pri práci.
- Príležitosti pre online vzdelávacie znižujú nákladné a časovo náročné cestovanie.
- Školenie zamestnancov sa stáva nákladovo efektívnejším.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

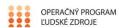

Zábava a internet

- Cez internet vieme počúvať hudbu, sledovať filmy alebo čítať knihy.
- Siete umožňujú hranie online hier spôsobom, ktorý nebol pred 20 rokmi možný.
- Ako trávite čas na internete Vy?

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

5

Siete rôznych veľkostí

- Malé domáce siete prepájajú medzi sebou niekoľko PC a internet
- Siete v malých kanceláriách / domácej kancelárii - umožňuje pripojenie do firemne siete počítaču v domácej al. vzdialenej kancelárii
- Stredné až veľké siete veľa lokalít so stovkami alebo tisíckami prepojených počítačov
- Celosvetové siete (angl. World Wide Networks) - spája stovky miliónov počítačov na celom svete - - príklad internet

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

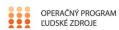

Klient a server

- Každý počítač pripojený do siete sa nazýva hostiteľom (angl. host) alebo koncovým zariadením.
- Servery sú počítače, ktoré poskytujú informácie koncovým zariadeniam v sieti. Napr. e-mailové servery, webové servery al. súborový server.
- Klienti sú počítače, ktoré posielajú žiadosti na servery pre získanie informácií - ako je webová stránka z webového servera alebo e-mail z e-mailového servera.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

7

Peer-to-Peer

- Softvér klienta a servera zvyčajne beží na samostatných počítačoch.
- Avšak v malých podnikoch al. domácnostiach je typické, že klient tiež funguje ako server. Tieto siete sa nazývajú peer-to-peer siete.

Výhody: jednoduché nastavenie, menej zložité a nižšie náklady. **Nevýhody**: žiadna centralizovaná správa, nie sú veľmi bezpečné, nie sú škálovateľné a majú pomalšiu výkonnosť.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

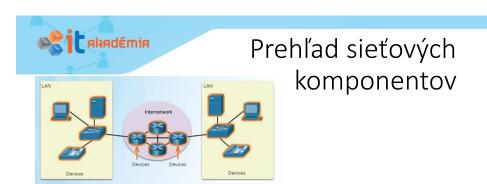

LAN, WAN a internet

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

9

Sieť môže predstavovať niečo tak *jednoduché* ako jeden kábel prepájajúci dva počítače al. tak *zložité* ako súbor sietí, ktoré sa rozprestierajú po celom svete. Sieťová infraštruktúra obsahuje tri široké kategórie sieťových komponentov:

- zariadenia
- média
- služby

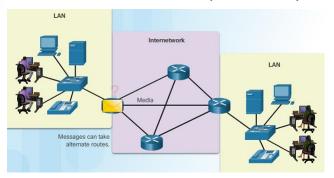

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

Sieťové komponenty

Koncové zariadenia

- Koncové zariadenie je miesto, odkiaľ pochádza správa al. kde je prijatá.
- Údaje pochádzajú z koncového zariadenia, pretekajú po sieti a sú prijaté na koncové zariadenie

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

- Po angl. intermediary network devices: Tieto zariadenia prepájajú v sieti koncové zariadenia. Napr.: prepínače, bezdrôtové prístupové body, smerovače a firewally.
- Riadenie údajov, ktoré prechádzajú po sieti, je taktiež úlohou zariadení sprostredkujúcich pripojenie a zahŕňa:
 - Obnovu a preposielanie dátových signálov.
 - Udržiavanie informácie o tom, aké cesty v sieti a internete existujú.
 - Oznamovanie chýb a zlyhaní pri komunikácii iným zariadeniam.

Sieťové média

Komunikácia v celej sieti sa prenáša po médiu, kt. umožňuje prenos správy od zdroja k cieľu.

Siete zvyčajne používajú tri typy médií:

- Metalické drôty v kábloch, napr. meď
- Sklo, napr. optické káble
- Bezdrôtový prenos

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

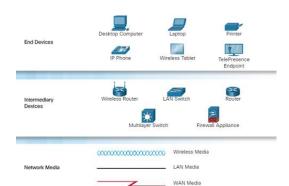
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

13

Akadémia

Reprezentácia siete

- Sieťové diagramy, často nazývané aj diagramy topológie, používajú na reprezentáciu zariadení v sieti symboly.
- Okrem zobrazenia zariadení (viď. vpravo) je dôležité si zapamätať a porozumieť nasledujúcim pojmom:
 - Sieťová karta (NIC)
 - Fyzické rozhranie
 - Rozhranie

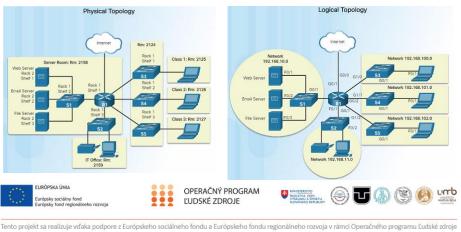

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

Diagramy topológie

Všimnite si kľúčové rozdiely medzi dvoma topológiami (fyzické umiestnenie zariadení vs. rozhrania a adresné schémy)

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

15

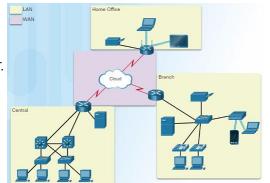

Dve najbežnejšie typy sietí:

- Lokálna sieť (LAN) zahŕňa malú geografickú oblasť, kt. vlastní al. prevádzkuje jednotlivec alebo oddelenie IT.
- WAN sieť (WAN) zahŕňa širokú geografickú oblasť, kt. typicky zahŕňa poskytovateľa telekomunikačných služieb.

Iné typy sietí:

- Metropolitná sieť (MAN)
- Bezdrôtová sieť LAN (WLAN)
- SAN sieť (dátová)

Typy sietí

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

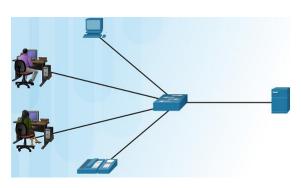
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

LAN siete

Tri charakteristiky LAN sietí:

- Zahŕňa malú geografickú oblasť, napr. domácnosť, škola, kancelárska budova al. vysokoškolský areál.
- Obvykle spravuje jedna organizácia alebo jednotlivec.
- Koncovým zariadeniam a zariadeniam sprostredkujúcim pripojenie poskytuje vysokorýchlostnú šírku pásma.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

17

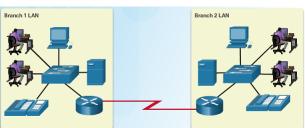
WAN siete

Tri charakteristiky WAN:

- WAN prepájajú LAN siete cez veľké geografické oblasti, napr. medzi mestami, štátmi al. krajinami.
- Obvykle sú spravované viacerými poskytovateľmi služieb.

Zariadenia vo WAN väčšinou poskytujú pomalšiu rýchlosť spojenia medzi

LAN sieťami.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

Internet

- Internet je celosvetový súbor prepojených LAN a WAN sietí.
- LAN siete sú prepojené pomocou WAN.
- WAN sú navzájom prepojené pomocou metalických, optických káblov a bezdrôtových riešení.

Internet nie je vo vlastníctve žiadneho jednotlivca al. skupiny. Pre správu jeho štruktúry boli vyvinuté nasledujúce organizácie:

- IETF
- ICANN
- IAB

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

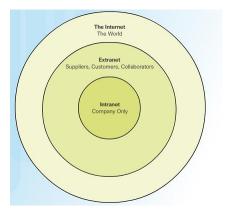
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

19

Intranet a extranet

- Na rozdiel od internetu je intranet súkromným súborom LAN a WAN interných pre organizáciu, kt. má byť prístupná len členom organizácie alebo iným s autorizáciou.
- Organizácia môže používať extranet na poskytovanie bezpečného prístupu do svojej siete pre jednotlivcov, kt. pracujú pre inú organizáciu a potrebujú prístup k údajom v ich sieti.

Je veľa spôsobov, ako pripojiť používateľov a organizácie do internetu:

- Obľúbené služby pre domácich používateľov a malé kancelárie zahŕňajú: káblové pripojenie, DSL pripojenie, bezdrôtové WAN siete a mobilné pripojenie.
- Organizácie potrebujú rýchlejšie pripojenia na podporu IP telefónov, videokonferencií a pre ukladanie údajov v dátový centrách.
- Prepojenia do korporácie sú zvyčajne poskytované poskytovateľmi služieb (ISP) a môžu zahŕňať: obchodné DSL, prenajaté linky a metro Ethernet.

Pripojenie

do internetu

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

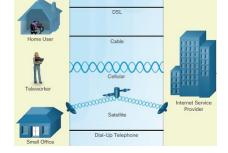
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

21

Akadémia

Pripojenie pre malé кábel - vysoká šírka pásma, stále domácnosti a firmy

- pripojenie k internetu poskytované poskytovateľmi káblovej televízie.
- DSL vysoká šírka pásma, stále pripojenie na internet, cez telefónnu linku.
- Mobilné na pripojenie používa mobilnú sieť; k dispozícii len tam, kde je mobilný signál.
- Satelit prínos najmä pre vidiecke oblasti bez poskytovateľov internetových služieb.
- Dial-up telefón lacná voľba s nízkou šírkou pásma za použitia modemu.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

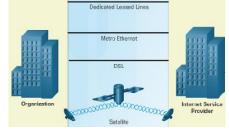
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

Pripojenie pre korporácie

Podnikové pripojenia môžu vyžadovať vyššiu prenosovú rýchlosť, vyhradené pripojenia al. spravované služby. Typické možnosti pripojenia pre firmy:

- Prenajatá linka rezervované okruhy v rámci siete ISP, kt. spájajú vzdialené kancelárie s privátnou hlasovou a / alebo dátovou sieťou.
- Ethernet WAN rozširuje technológiu prístupu LAN do siete WAN.
- DSL Business DSL.
- Satelit môže poskytnúť spojenie, ak káblové riešenie nie je k dispozícii.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

23

Sieť ako platforma

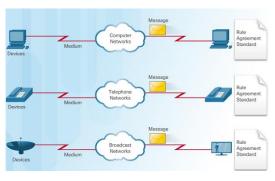
Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

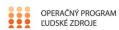

- Príkladom tradičného prístupu k oddelením sieťam môže byť škola pred 30 rokmi. Niektoré učebne boli káblové pre dátové siete, avšak tie isté učebne boli káblované pre telefónne siete a tiež káblovo oddelené pre video.
- Každá z týchto sietí používala na prenos komunikačných signálov rôzne technológie pomocou iného súboru pravidiel a štandardov.

Oddelené siete (tradičný prístup)

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

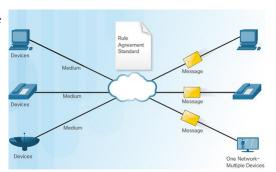
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

25

Akadémia

Konvergované siete

- Konvergované siete umožňujú prenos viacerých služieb cez jedno prepojenie vrátane dát, hlasu a videa.
- Na rozdiel od špecializovaných sietí môžu konvergované siete poskytovať dáta, hlas a video medzi rôznymi typmi zariadení cez tú istú sieťovú infraštruktúru.
- Sieťová infraštruktúra používa rovnaký súbor pravidiel a štandardov.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

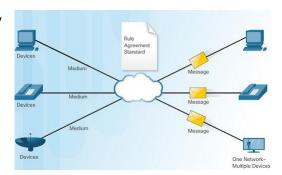

Sieťová architektúra

Sieťová architektúra odkazuje na technológie, kt. podporujú infraštruktúru pre prenos dát v celej sieti.

Existujú štyri základné vlastnosti, ktoré musia architektúry riešiť, aby boli očakávania používateľov splnené:

- Odolnosť voči chybám
- Škálovateľnosť
- Kvalita služieb (QoS)
- Zabezpečenie

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

27

Odolnosť voči chybám

- Sieť odolná voči chybám obmedzuje vplyv poruchy obmedzením počtu postihnutých zariadení.
- Na odolnosť voči chybám je potrebných viac ciest.
- Spoľahlivé siete poskytujú redundanciu implementáciou siete s prepínaním paketov. Prepínanie paketov rozdeľuje komunikáciu na pakety, ktoré sú smerované po sieti. Každý paket by teoreticky mohol mať k cieľu inú cestu.
- Tento prístup nie je možný pri sieťach s prepájaním obvodov, ktoré vytvárajú vyhradené obvody.

Využitie redundantného spojenia v prípade chyby.

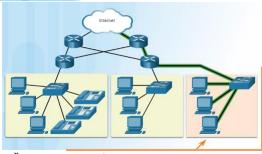

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

Škálovateľnosť

Pripojenie nových používateľov do siete bez ovplyvnenia výkonnosti už existujúcich používateľov.

- Škálovateľná sieť sa môže rýchlo a jednoducho rozšíriť (podpora nových používateľov a aplikácií) bez toho, aby ovplyvnila výkonnosť služieb pre existujúcich používateľov.
- Dizajnéri sietí dodržiavajú prijaté štandardy a protokoly.

. Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

29

Kvalita služieb (QoS)

- Hlasové a živé vysielanie videa má vyššie očakávania pre doručenie služby.
 Už ste niekedy sledovali živé video s neustálymi prerušeniami a prestávkami? Spôsobuje to vyššia požiadavka na šírku pásma, ako je dostupná, pričom QoS nie je konfigurovaný.
- Kvalita služby (QoS) je primárny mechanizmus používaný na zabezpečenie spoľahlivého poskytovania obsahu pre všetkých používateľov.
- Vďaka zavedeným QoS pravidlám môže smerovač ľahšie spravovať tok dát a hlasového prenosu.

Bezpečnosť

Dva hlavné aspekty zabezpečenia siete:

Bezpečnosť sieťovej infraštruktúry

- · Fyzické zabezpečenie sieťových zariadení
- Zabránenie neoprávnenému prístupu k SW pre správu na týchto zariadeniach

Informačná bezpečnosť

- Ochrana informácií al. údajov prenášaných cez sieť
 Tri ciele zabezpečenia siete:
- Dôvernosť údaje si vie prečítať iba určený adresát
- Integrita ubezpečenie, že údaje neboli počas prenosu zmenené
- Dostupnosť zabezpečenie včasného a spoľahlivého prístupu k údajom pre oprávnených používateľov

. Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

31

Meniace sa siete

Siete sa musia prispôsobovať, neustále meniť a tým držať krok s novými technológiami a zariadeniami pre koncových používateľov.

Niekoľko nových trendov v sieti, ktoré ovplyvňujú organizácie a spotrebiteľov:

- Prineste si vlastné zariadenie (BYOD) možnosť použiť vlastné zariadenie pre prístup do siete
- Online spolupráca práca na spoločných projektoch
- Videokomunikácia napr. Cisco TelePresence
- Cloud computing možný vďaka dátovým centrám
 - Verejný cloud (verejnosť platba za použitie al. zadarmo)
 - Privátny cloud (pre špecifickú organizáciu, napr. štát)
 - Hybridný cloud (časť verejného, časť privátneho)
 - Kustomizovaný cloud

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

Bezpečnosť v sieťach

Vnútorné hrozby:

• Či už úmyselné alebo nie,

spôsobujú najviac

mnohé štúdie ukazujú, že

interní používatelia siete

bezpečnostných porúch.

Pri BYOD stratégiách sú

firemné údaje zraniteľnejšie.

Zabezpečenie siete je neoddeliteľnou súčasťou siete bez ohľadu na jej veľkosť. Zabezpečená sieť musí pri zabezpečovaní dát zohľadňovať prostredie, ale stále umožňovať kvalitu služieb, ktorá sa od siete očakáva.

Zabezpečenie siete zahŕňa mnoho protokolov, technológií, zariadení, nástrojov a techník na zabezpečenie údajov a zmiernenie hrozieb.

Externé hrozby:

- · Vírusy, červy a trójske kone
- Spyware a adware
- Útoky typu zero-day (zero-hour)
- Hackerské útoky
- Denial of Service útoky
- Zachytenie údajov a krádež
- Krádež identity

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje

www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

33

Ďakujem za pozornosť

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje